

M.Vanaga „Mana Amata”

15.turpinājums

Spēlējam paslēpšanos

Fragmentu publicēšanai sagatavojusi Ingrīda Lāce

Ar Amatu šoreiz jābeidz un jāmeklē Pērkonkalns, kas atrodas kaut kur ap Pērkoniem. Bet, kur īsti, to varēs pateikt tikai kāds ceļa gājējs vai braucējs. Noliku mugursomu ceļmalā un pie tilta sāku gaidīt kādu nācēju. Pie tilta tāpēc, ka taisni tur saiet kopā divi ceļi - no Kosas un no Skujenes.

Aiz tilta pa labi sākās lielās grantsbedres, kurās labi var redzēt sprostezera kārtainos nogulsņējumus. Beidzot nāk sieviete no Kosas puses. „Labdien, vieglu ceļu! Vai Jūs nezināt, kur te ir Pērkonkalns?” „Nezinu gan, es jau te tik pa vasarām pie māsas un par tādu kalnu neesmu dzirdējusi.” Vēl viena sieviete, ejot uz Upīškrogu, uz manu jautājumu atbild, ka kalnu te daudz un pērkonis spārdās pa visiem, bet tieši par Pērkonkalnu gan nevienu nesaucot. „Bet vai Jūs šo pusi labi pazīstat?” „Kā`t es nepazīšu. Kā ieprecējos, tā dzīvāju. Ka tāda kalna te nav, tas ir kā āmen.”

Šādas atbildes mani ļoti pārsteidza. Labi atceros, ka uz vecas kartes šajā apvidū reiz redzēju brūnu saulīti ar parakstu - Pērkonkalns. Arī kāds šoferis šorīt Skujenē man stāstīja, ka Pērkonkalns esot pie Pērkoniem un pašā ceļmalā. Tā es palieku neziņā.

Ar Ērgļu ceļu noslēdzas Skujenes lielais kūdrājs. Taisni tilta vietā ir it kā šaura pāržņauga, kur senkrasti sanāk cieši kopā, pēc tam atkal izplešas, lai radītu jaunu senezeru, tagadējo zāļu purvu, kas sašaurinoties un paplašinoties stiepjās līdz Nītaures ceļam. Aiz Ērgļu tilta Amatai ir atkal upes izskats, krūmiem apauguši līči, akmeņains klons. Cilvēks ar savu bagarmašīnu un cilvēcisko domāšanu upei tālāk nav dzinies pakaļ. Es nopriecājos līdz ar upi un gāju tai līdzi.

Tā labu gabalu, kamēr pēkšņi upē izzuda akmeņi un upmalās krūmi. Izzuda pati upes vieta. Amata manu acu priekšā nozuda tikpat negaidīti, kā nozūd lentīte burvju mākslinieka piedurknē. Es uz vienu pusi - upes nav, es uz otru pusi - upes nav. Es dziļāk purvā - arī tur nav. Ei nu sažini, kādos neceļos tā ieskrējusi (Amata te veikli piespiežas pašai mežmalai, no purva aizslēpjas aiz gariem grīšļiem, un nekas pat tuvumā neliecina, ka tur būtu upe).

Bet purvs drūms. Ciņi līdz vidum, grīslis līdz pleciem. Rupjas smilgu slotas plandās ap seju. Smaržo zāļu un purva izgarojumi. Ciņu starpā spogā dūņas. Murdoksnis. Lēkāju no cinatas uz cinatu un kā pazudušu sidrabjostu meklēju Amatu. Purvs pilns visādas zuzoņas, lai gan saule jau pēcpusdienā. Eju, grimstu, krītu, gaiņājos no dunduriem, kuriem te esmu vienīgais svaigais mielasts. Es droši vien esmu pats pirmais cilvēks, kas savā Amatas neprātā tādā līgotnē meklē sev galu. Ja es pirmā pusstundā nenoslīkšu dūņās, tad noteikti mani nokodīs dunduri. Dzenāju tos prom kopā ar domām par savu – nelabu galu.

Amata, kāpēc gan tu dzen ar mani tik nelāgus jokus? Vismaz pēdu platā urdzītē kaut kur parādies!...Beidzot! Atvars - ar dziļu, spoguļainu spīdumu. Vidus klajs, kur saulei gulēt. Apkārt mierīgā gaismā staro ūdensrozes. Ap atvaru grīslis kā mežs, pat ēnu met. Neizbrienamais purvs sargā atvara mieru. ... Ilgi nevar stāvēt pie viena atvara, jo sāk grimt kājas. Jāiet tālāk un jāmeklē citi atvari. Bet citu atvaru vairs nav, ir tikai guldzošs purvs, kurā nenovēršami sāku grimt..., tāpēc metos četrpāpus, pat uz vēdera, un vilkos uz malu.

Izvilkos līdz mežmalai. Tur nometu mugursomu ar žurkstošiem zābakiem, izlēju dūņas un galīgi piekususi atkritu zālē... Amatu biju pazaudējusi, bet cīņa ar dunduriem turpinājās. Tie dūra cauri visām drēbēm. Griezās un pulcējās ap mani kā ap nāvei nolemtu, kas tūliņ pat šodien jānokož. Dzīvību izdevās saglabāt tikai ar lietus plēvi un alkšņu vicu.

Nedaudz atpūtos un atkal tālāk. Šoreiz pa meža malu. Mežs apkārt purvam meta lielu loku un bija tikpat biezs kā purva grīslis. Tomēr uz priekšu jātiek, bet netiku. Līdu atkal ārā uz purva malu. Tur pēkšņi - kas tas? Atvars? Tepat mežmalā? Vēl viens! Un arī neliels, īsts upes gabals. Amata? Šoreiz tā meklēja mani. Pati pienāca klāt, lai es pavisam nezaudēju cerības un neizstājos no spēles. Palika tik labi - kā kad sen neredzētu tuvinieku būtu satikusi. Spēle turpinās!

Uzreiz - Amatas atkal nav. Ne atvara, ne iedobes, nekā tāda, ko pat ar nolaidi varētu pieņemt par upi. Mežonīgā rotaļa turpinās. Drusku tālāk purvs plati sadalās divās starās. Kurā no tām slēpjas Amata? Spēles noteikumos vajadzēja paredzēt, ka vismaz šādās vietās upei godīgi jāparādās. Pie tam, Amatai šie purvi pazīstami jau vairāk nekā 10000 gadu, bet es te esmu pašu pirmo reizi. Viņa te jūtas kā mājās, es te esmu svešiniece. Spēle nevienāda. Bet kamēr vēl drusku spēka, padoties negribas. Jā, pa kuru purva staru šoreiz aizatvaroja Amata? Lai to uzzinātu, vismaz viena stara jāizbrien. Un es atkal varonīgi dodos iekšā dumbrienā. Ar visu mugursomu, ar visu nogurumu...

Un tad - pēkšņi milzu ēna aizsedz pavēlās pēcpusdienas sauli. Es atrodos aci pret aci ar pašu meža karali. Sidrapelēks alnis ar paceltu galvu stāv tuvu man pretī. Ar platiem ragiem, ar degošiem acu baltumiem. Elpa aizsitās bez sitiena. No domas pieskāriena vien, ka viens belziens un Amatai līdzspēlētājas vairs nebūs. Belziens neseko. Stāvu es, stāv viņš. Man nervi neztur, viņš acis nemirkšķina, es lēni noļodzos uz ceļiem, viņš paliek kājās. Es lēni pagriežos un ieņemu strausa pozu- ar seju dūņās, ja jau, tad vismaz ne acīs.

Kad piere purva miklumā mazliet atvilgst, es paceļu galvu un atpakaļ neskatīdamās velkos uz tuvējo kārklu krūmu. Ja pretinieks bēg, tad, cerams, ka tik cienījams dzīvnieks tam no muguras vairs neuzbruks. Tikai aiz krūma uzdrošinos paskatīties - arī alnis lēni velkas prom uz savu pusi. Ar purvu nav joki. Laikam tomēr būs jābeidz skaudrā rotaļa ar Amatu.